

اثر حاشیه نشینی بر وقوع جرایم اجتماعی شهرستان کرمانشاه در سال ۱۳۸۶

دکتر جعفر هزار جریبی^۱، نوذر امین صارمی^۲، و فریبرز یوسفوندی^۳

تاریخ دریافت: ۸۷/۱۰/۱۵

تاریخ پذیرش: ۸۸/۲/۳۰

چکیده

این تحقیق، به بررسی اثر حاشیه‌نشینی، بر وقوع جرائم اجتماعی شهرستان کرمانشاه در سال ۱۳۸۶ که با مشکلات عدیده اقتصادی، فرهنگی و اجتماعی، از قبیل: نرخ بیکاری ۲۳ درصدی، تورم، تعصبات قومی، وجود مرز مشترک ۳۴۶ کیلومتر استان با کشور عراق همراه است، می‌پردازد. سؤال اصلی این است که «آیا حاشیه‌نشینی بر وقوع جرائم اجتماعی در شهرستان کرمانشاه در سال ۱۳۸۶ تأثیر دارد؟». هدف کلی این تحقیق، بررسی و شناسایی میزان تأثیر حاشیه‌نشینی، بر وقوع جرائم اجتماعی (سرقت، حمل و نگهداشتن سلاح و مهمات غیرمجاز، مصرف مشروبات الکلی و...) در شهرستان کرمانشاه در سال ۱۳۸۶ می‌باشد. پژوهش، به صورت توصیفی پیمایشی و جامعه آماری ۷۱ نفر، از کارشناسان انتظامی استان و کلیه رؤسای کلانتری‌ها و رؤسای تجسس و فرماندهان پاسگاه‌های انتظامی شهرستان کرمانشاه، به صورت تمام شماری می‌باشد. پرسشنامه تحقیق نیز ضمن مصاحبه با کارشناسان انتظامی حاضر به خدمت و بازنشسته، صاحب‌نظران دانشکده‌های تخصصی دانشگاه علوم انتظامی و هماهنگی با اساتید محترم راهنما و مشاور تنظیم و ضمن برخورداری مورد از ضریب آلفای کرونباخ ($\alpha = 0.9054$) همراه با استخراج آمار جرائم، به عنوان ابزارهای جمع‌آوری اطلاعات، مورد استفاده قرار گرفته است. تجزیه و تحلیل داده‌های حاصله از طریق نرم‌افزار SPSS با روش t یک نمونه‌ای انجام گرفته است. نتایج حاصله از تجزیه و تحلیل یافته‌ها، حاکی از این است که حاشیه‌نشینی بر وقوع جرائم اجتماعی، که برابر ۴/۳۲۰ با سطح معناداری ۰/۰۰۰ و مقایسه آن با مقدار خطای مجاز ۰/۰۵ اثر خیلی زیادی دارد.

واژه‌های کلیدی

حاشیه‌نشینی / Slum / جرایم اجتماعی / Social Crime / قاچاق / Saggy / سلاح و مهمات / Ordnance / سرقت / Theft.

□ **استناد:** شریف زاده، فتاح و محمدی مقدم، یوسف (بهار ۱۳۸۸). «اثر حاشیه نشینی بر وقوع جرایم اجتماعی شهرستان کرمانشاه در سال ۱۳۸۶»، فصلنامه مطالعات مدیریت انتظامی، سال چهارم، شماره اول: ۷۳-۸۶.

۱. دانشیار دانشگاه علامه طباطبایی
۲. عضو هیات علمی دانشگاه علوم انتظامی و دانشجوی دکتری جامعه شناسی
۳. کارشناس ارشد مدیریت بحران

مقدمه

انسان‌ها به حکم طبیعت، اجتماعی یا تصادفی- تاریخی و یا قراردادی- اجتماعی تا آن جا که تاریخ و باستان شناسی اجازه قضاوت می‌دهد، همواره به طور جمعی و گروهی زندگی کرده‌اند. در نتیجه روابط اجتماعی، همواره جزئی از زندگی اجتماعی بوده و انسان‌ها نیز از آن غافل نبوده‌اند. روند تکامل زندگی انسان‌ها در طول تاریخ نیز برآیند، همین روابط اجتماعی می‌باشد که عصر انسان‌های اولیه و با پیدایش کشاورزی و صنعت تا به امروز این تکامل را نشان می‌دهد و در دوران نزدیک به ما مخصوصاً پس از جنگ جهانی دوم و علی‌الخصوص بعد از سال‌های ۱۹۵۰ (م)، عوامل متعدد بهداشتی، فن‌آوری، اقتصادی، سیاسی و اجتماعی، موجب تغییرات ساختاری مهمی در کشورهای جهان سوم گردیده است. این امر خود به بالطبع این امر به خودی خود، منجر به افزایش شدید جمعیت، تبدیل روستاها به شهرها و مهاجرت روستائیان به شهرها و در نهایت گسترش شهرنشینی و رشد شتابان و بی‌سابقه شهرها شده است. پدیده افسار گسیخته و نابسامان رشد شهرنشینی در جهان سوم، پیامدهای ناخواسته و منفی بسیاری به بار آورده که مسأله مهم حاشیه‌نشینی شاید، تهدید کننده‌ترین مورد آن باشد (صدیق سروستانی، ۱۳۷۳، ص ۱۱۴).

در ایران نیز تشکیل مناطق حاشیه‌نشینی در تهران و برخی از شهرهای کشور به سال‌های ۱۳۳۰، بر می‌گردد که از همان حدود تاکنون رشد شتابانی یافته و ادامه دارد (صدیق سروستانی، ۱۳۷۳، ص ۱۲۵). شهر کرمانشاه نیز در مرکز استان کرمانشاه از این تهدید مصون نمانده و زندگی حاشیه‌ای در قسمت‌هایی از آن با رشد قارچ مانند خود، بنا به علل متعدد نظیر مشکل مسکن، بیکاری و خشکسالی و سایر جاذبه‌های شهری، ناآرامی‌های داخلی اوایل انقلاب، کاملاً نمایان است. از طرف دیگر نحوه گسترش مناطق حاشیه‌ای با محوریت قومیت‌های آذری و کرد ساکن در آن، وضعیت پیچیده‌ای داشته و به عنوان آتش زیر خاکستر قابل بهره برداری در شرایط و مقاطع زمانی مختلف می‌باشد.

استان کرمانشاه (یکی از استان‌های غربی کشور) که شهرستان کرمانشاه در مرکزیت آن مهمترین و پرجمعیت‌ترین شهرستان محسوب می‌شود. طبق آخرین سرشماری به عمل آمده در سال ۱۳۸۵ جمعیت آن ۲/۲۰۰/۰۰۰ برآورد گردیده است که ۶۱/۷٪ شهری و ۳۹/۳٪ روستایی می‌باشند. این استان به علت مرزی بودن و داشتن ۳۴۶ کیلومتر مرز مشترک با کشور عراق به علت فقدان ثبات انتظامی، امنیتی و ضعف حکومت مرکزی آن کشور، دارای یکی از ناامن‌ترین مرزها است (خبرگزاری افق، ۱۳۸۵). همچنین، این استان علاوه بر نرخ بیکاری ۲۳ درصدی، تورم، مشکلات اقتصادی و محدودیت در کشت اراضی مزروعی به

علت تبعات ناشی از هشت سال دفاع مقدس، با مشکلات عدیده، متأثر از مرز کشور عراق خصوصاً بحث قاچاق سلاح و مهمات روبرو می‌باشد، به گونه‌ای که طبق بررسی و مطالعات به عمل آمده در یک دوره زمانی ۵ ساله از سال ۱۳۸۱ تا سال ۱۳۸۵ تعداد ۸۷۱۰ قبضه انواع سلاح قاچاق، ۳۴۰/۷۳۰ تیر فشنگ در این استان کشف و ۴۸۲۱ نفر در این رابطه دستگیر شده‌اند. (مرفوک کرمانشاه، ۱۳۸۶).

هدف کلی این تحقیق، بررسی و شناسایی تأثیر حاشیه‌نشینی بر وقوع جرائم اجتماعی (سرقت، حمل سلاح غیر مجاز و مصرف مشروبات الکلی) شهرستان کرمانشاه است. اهداف فرعی این پژوهش عبارتند از: ۱) استفاده از اطلاعات به دست آمده جهت طبقه بندی انواع جرایمی که بر اثر حاشیه‌نشینی تشدید می‌شود؛ ۲) ارائه اطلاعات مناسب جهت کنترل و پیشگیری از عوارض حاشیه‌نشینی؛ ۳) ارائه اطلاعات مناسب جهت تصمیم‌گیری مبادی ذیربط؛ ۴) توسعه آگاهی و بهبود دانش در زمینه اثرات حاشیه‌نشینی؛ ۵) استفاده از نتایج تحقیق در مراکز علمی، اجرایی و سایر دستگاه‌های انتظامی.

فرضیه اصلی این پژوهش عبارتست از بین حاشیه‌نشینی و جرائم اجتماعی رابطه معناداری وجود دارد.

فرضیه‌های فرعی پژوهش عبارتند از:

- ۱) میزان درآمد حاشیه‌نشینان برونوع جرائم اجتماعی تأثیر دارد.
- ۲) میزان بیکاران در حاشیه‌نشینان برونوع جرائم اجتماعی تأثیر دارد.
- ۳- میزان جمعیت فقیران برونوع جرائم اجتماعی تأثیر دارد.
- ۴) میزان مهاجرین برونوع جرائم اجتماعی تأثیر دارد.
- ۵) میزان جمعیت کولی‌ها برونوع جرائم اجتماعی تأثیر دارد.
- ۶) میزان فقر فرهنگی برونوع جرائم اجتماعی تأثیر دارد.
- ۷) میزان توزیع ناعادلانه اعتبارات برونوع و امکانات و جرائم اجتماعی تأثیر دارد.
- ۸) میزان تجمع خلافکاران برونوع جرائم اجتماعی تأثیر دارد.

تعاریف نظری:

حاشیه نشینی: حاشیه‌نشینی به شیوه جدیدی از زندگی شهری اطلاق می‌شود که با تراکم بیش از حد جمعیت، تعارض فرهنگی، بی ثباتی اجتماعی، بیکاری و مشاغل کاذب، بی‌هویتی، خشونت و جرم و جنایت و احساس حقارت و آمادگی برای آشوب و انفجار و... همراه است. همچنین این عبارت در ارتباط با شرایط گروه‌ها و طبقاتی به کار می‌رود که توسط گروه‌های در متن، از ایفاء نقش مؤثر، در نظام اجتماعی محروم شده‌اند و در حاشیه

متن و غالباً به صورت منفعل و یا نیمه فعال زندگی می‌کنند. این گروه‌ها در سطح پایین سلسله مراتب اجتماعی جای می‌گیرند و از پیگیری منافع خود ناتوان و یا نسبت بدان‌ها ناآگاهند. شاخص‌های خرده فرهنگ کجرو یعنی تمایل به ریسک کردن، خشن بودن، تقدیرگرا بودن، اولویت به نیازهای جسمانی، لاقیدی و بی بند و باری نسبت به تربیت فرزندان، تمایل به خشونت، بنده لحظه‌ها بودن، اعتقاد به شانس، غیر کلامی بودن در تربیت فرزندان از مشخصه‌های مردم حاشیه‌نشین است.

■ **جرائم:** هر فعل یا ترک فعلی که به موجب قانون مجازاتی برای آن تعیین شده باشد و نوعی آسیب یا خسارت را همراه خود داشته باشد. چون پیامدهای قاچاق سلاح و مهمات از جمله سرقت‌های مسلحانه، نزاع‌های مسلحانه، راهزنی و دیگر جرائمی که به نوعی سلاح و مهمات غیرمجاز در آن‌ها کاربرد دارد در قانون تعریف و مجازات‌هایی برای آن‌ها در نظر گرفته شده است و انجام این افعال موجب خسارت‌های اقتصادی، سیاسی، فرهنگی، اجتماعی است پس هر یک از آن‌ها جرم تلقی می‌گردند (معاونت عملیات ناجا، ۱۳۸۴، ص ۵۶). سه نوع از این جرائم که در این تحقیق به آن می‌پردازد عبارتند از: ۱ حمل سلاح غیر مجاز، ۲ مصرف مشروبات الکلی، ۳ سرقت.

■ **سلاح:** جنگ افزاری است که در آن یک نوع ماده منفجره جهت در کردن (اخراج) یک گلوله مورد استفاده قرار می‌گیرد. (جعفری لنگرودی، ۱۳۷۲، ص ۳۶۱)

مبانی نظری: دورکیم اولین کسی بود که مفهوم آنومی^۱ یا نابسامانی را که عبارتست از شرایط به هم ریخته و درهم و برهمی که در آن هنجارهای اجتماعی ضعیف می‌شوند، از بین می‌روند با در تضاد با یکدیگر قرار می‌گیرند را که هم در فرد و هم در جامعه تجلی پیدا می‌کند، وارد جامعه‌شناسی کرد. بر اساس نظریه آنومی می‌توان گرایش جوانان حاشیه‌نشین را به انجام رفتارهای کجروانه تبیین کرد که بر اساس آن جامعه اهداف و ارزش‌های مطلوبی را به شیوه‌های مختلف تبلیغ می‌کند و از طرف دیگر وسائل دسترسی به این اهداف به طور مساوی در اختیار همگان قرار ندارد در نتیجه افراد محروم پیوسته از راه‌های غیر مشروع خواستار دستیابی به اهداف مطلوب هستند و به این ترتیب ارزش‌های فرهنگی مطلوب جامعه مورد خدشه قرار می‌گیرد (رفیع پور، ۱۳۷۶). «فیلیپ هاوزر» شهری شدن سریع و شتابان را مایه تشدید اصطکاک‌های اجتماعی و شخصی و مانع همسازی آرام مهاجرین روستایی با فرهنگ شهری می‌داند. مهاجرینی که سرنوشتی جز سرازیر شدن به سمت حلبی آبادها و حاشیه‌نشینی‌ها ندارند، در آنجا نیز با مشکلات متعددی چون مسایل بهداشتی، تغذیه، فقر مفرط و آلودگی‌های محیطی و اخلاقی مواجه می‌شوند و بی‌سازمانی و آشفتگی

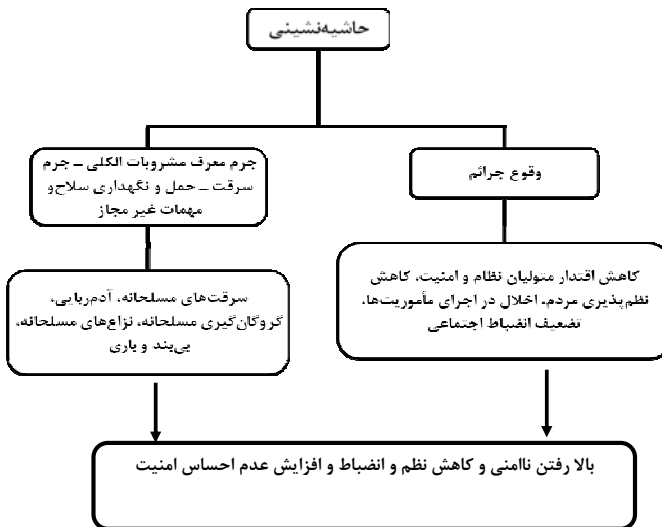
1. anomie

ویژگی اصلی زندگی آنان می‌گردد. به نظر وی، بی‌ثباتی و بی‌نظمی داخلی و آشوب‌های سیاسی توده‌های مردم شهری، به علت افزایش آگاهی و انقلاب در انتظارات ایشان نیز، از ویژگی‌ها و مشکلات عمده ناشی از شهری شدن سریع و مهاجرت روستائیان به شهرها است (صدیق سروستانی، ۱۳۷۶، ص ۱۲۹). به نظر رابرت ازرا پارک وضعیت حاشیه‌نشینی وضعیتی است برزخ گونه که افراد را از نظر اجتماعی و فرهنگی به حالت تعلیق در می‌آورد، وی با اشاره به برخوردهای فرهنگی و نژادی ناشی از مهاجرت، این پدیده را از علل تحقق حاشیه‌نشینی قلمداد می‌کند و می‌نویسد:

«یکی از عواقب روانی اجتماعی مهاجرت آن است که فرد مهاجر گرچه هم نژاد مردم جامعه میزبان می‌باشد، در موقعیت جدید، خود را میان توقعات و ارزش‌های دو نظام فرهنگی موجود، پیوسته در تقلا و مبارزه می‌بیند و این موجب «ثنویت شخصیت» در او می‌شود، که خود معرف وجه تمایز انسان حاشیه‌ای است» (صدیق اورعی، ۱۳۸۰، ص ۲۸۲).

با توجه به بحث‌های مطرح شده پیرامون، شهر نشینی و شهرگرایی و شهری شدن حاشیه‌نشینی و فرآیند آن در جهان، جهان سوم و ایران و ذکر برخی ویژگی‌های زندگی حاشیه‌نشینان و زمینه‌های روی‌آوری به آن و ارتباط بین مؤلفه‌های امنیت شهرها و تأثیر حاشیه‌نشینی بر امنیت شهری و اثرات حاشیه‌نشینی در مجموع مدل تحلیلی زیر در این تحقیق بیان می‌شود.

نمودار ۱. الگوی نظری پژوهش

مواد و روش ها

جامعه آماری ۷۱ نفر از متخصصین ناجا به روش تمام شماری که شامل رؤسای کلانتری تجسس، معاونین فرماندهی انتظامی و نخبگان استان کرمانشاه می‌باشند. نوع تحقیق کاربردی است و در این پژوهش از روش پیمایشی به صورت مقطعی استفاده گردید. ابزار گردآوری در این پژوهش، پرسشنامه است و برای سنجش اعتبار پرسشنامه با استفاده از ضریب آلفای کرونباخ اعتبار پرسشنامه برآورد گردید ($\alpha = 0/9054$) که در سطح آلفای $0/01$ معنادار می‌باشد. روش تجزیه و تحلیل داده‌های این پژوهش در دو سطح توصیفی (فراوانی، درصد، میانگین و انحراف معیار و سایر آماره‌ها) و استنباطی (آزمون t یک نمونه‌ای) صورت گرفته است. متغیر وابسته: جرائم اجتماعی و متغیرهای مستقل آن عبارتند از میزان درآمد، حاشیه‌نشینی، بیکاری، جمعیت فقیران، میزان مهاجرین، جمعیت کولی‌ها، فقر فرهنگی، توزیع ناعادلانه اعتبارات و امکانات، تجمع خلافکاران.

یافته‌ها

ویژگی‌های فردی پاسخگویان: از ۷۱ نفری که در این تحقیق شرکت کرده‌اند، تعداد ۷ نفر زیر دیپلم، ۱۹ نفر دیپلم، ۲۱ نفر کاردانی، ۲۰ نفر کارشناسی و ۴ نفر نیز کارشناسی ارشد و بالاتر می‌باشند. ۸ نفر بین ۲۵ تا ۳۰ سال سن، ۱۷ نفر بین ۳۰ تا ۳۵ سال سن، ۱۷ نفر بین ۳۵ تا ۴۰ سال سن، ۱۹ نفر بین ۴۰ تا ۴۵ سال سن، ۱۰ نفر نیز ۴۵ سال سن به بالا می‌باشد. ۴ نفر دارای سابقه کاری بین ۱ تا ۵ سال، ۶ نفر سابقه کاری بین ۶ تا ۱۰ سال، ۳۳ نفر دارای سابقه کاری بین ۱۱ تا ۱۵ سال و ۲۸ نفر سابقه کاری ۱۶ سال و بیشتر می‌باشند.

تحلیل و توصیف فرضیه‌های تحقیق:

«فرضیه ۱- میزان درآمد حاشیه‌نشینان بر وقوع جرائم اجتماعی تأثیر دارد.»
برای بررسی این فرضیه از آزمون t یک نمونه‌ای استفاده شده است. میانگین نمراتی که به سؤالات ۵ گزینه‌ای این فرضیه داده شده مطابق جدول ۱ است.

جدول ۱- تأثیر میزان درآمد حاشیه‌نشینان بر وقوع جرائم اجتماعی

متغیر مورد بررسی	تعداد پاسخگویان	میانگین	انحراف استاندارد	انحراف استاندارد میانگین
میزان درآمد	۷۱	۴/۴۶۰۱	۰/۵۴۴۴	۰/۰۶۴

در جدول آمار توصیفی مقدار آماره t و درجه آزادی این آزمون ($n-1$) و سطح معناداری و میانگین انحرافات و یک فاصله اطمینان ۹۵٪ برای میانگین انحرافات آمده است.

جدول آزمون t

متغیر مورد بررسی	مقدار آماره t	درجه آزادی	سطح معناداری
میزان درآمد	۲۲/۵۹۸	۷۰	۰/۰۰۰

با توجه به سطح معناداری ۰/۰۰۰ و مقایسه آن با مقدار خطای مجاز ۰/۰۵ با اطمینان ۹۵٪ فرض H_0 رد می‌شود. به عبارت دیگر میزان درآمد حاشیه‌نشینان در وقوع جرائم اجتماعی تأثیر بسزایی دارد.

«فرضیه ۲- بیکاری در حاشیه‌نشینان بر وقوع جرائم اجتماعی تأثیر دارد.»
برای بررسی این فرضیه از آزمون t یک نمونه‌ای استفاده شده است. میانگین نمراتی که به سؤالات ۵ گزینه‌ای این فرضیه داده شده مطابق جدول ۲ است.

جدول ۲- تأثیر بیکاری در حاشیه‌نشینان بر وقوع جرائم اجتماعی

متغیر مورد بررسی	تعداد پاسخگویان	میانگین	انحراف استاندارد	انحراف استاندارد میانگین
میزان بیکاری	۷۱	۴/۴۱۷۸	۰/۵۸۵	۰/۰۶۹

در جدول ۲ آمار توصیفی مقدار آماره t و درجه آزادی این آزمون ($n-1$) و سطح معناداری و میانگین انحرافات و یک فاصله اطمینان ۹۵٪ برای میانگین انحرافات آمده است.

جدول آزمون t

متغیر مورد بررسی	مقدار آماره t	درجه آزادی	سطح معناداری
میزان بیکاری	۲۰/۴۳	۷۰	۰/۰۰۰

با توجه به سطح معناداری ۰/۰۰۰ و مقایسه آن با مقدار خطای مجاز ۰/۰۵ با اطمینان ۹۵٪ فرض H_0 رد می‌شود. به عبارت دیگر میزان بیکاری حاشیه‌نشینان در وقوع جرائم اجتماعی تأثیر بسزایی دارد.

«فرضیه ۳- میزان جمعیت فقیران بر حاشیه‌نشینان و وقوع جرائم اجتماعی تأثیر دارد.»
برای بررسی این فرضیه از آزمون t یک نمونه‌ای استفاده شده است. میانگین نمراتی که

به سؤالات ۵ گزینه‌ای این فرضیه داده شده مطابق جدول ۳ است.

جدول ۳- تأثیر میزان جمعیت فقیران بر حاشیه‌نشینان و وقوع جرائم اجتماعی

متغیر مورد بررسی	تعداد پاسخگویان	میانگین	انحراف استاندارد	انحراف استاندارد میانگین
جمعیت فقیران	۷۱	۴/۳۷۶	۰/۵۸۸	۰/۶۹

در جدول ۳ آمار توصیفی مقدار آماره t و درجه آزادی این آزمون ($n-1$) و سطح معناداری و میانگین انحرافات و یک فاصله اطمینان ۹۵٪ برای میانگین انحرافات آمده است.

جدول آزمون t

متغیر مورد بررسی	مقدار آماره t	درجه آزادی	سطح معناداری
جمعیت فقیران	۱۹/۷۱	۷۰	۰/۰۰۰

با توجه به سطح معناداری ۰,۰۰۰ و مقایسه آن با مقدار خطای مجاز ۰,۰۵ با اطمینان ۹۵٪ فرض H_0 رد می‌شود. به عبارت دیگر میزان جمعیت بیکار حاشیه‌نشینان در وقوع جرائم اجتماعی تأثیر بسزایی دارد.

«فرضیه ۴- میزان مهاجرین در حاشیه‌نشینان بر وقوع جرائم اجتماعی تأثیر دارد.»
برای بررسی این فرضیه از آزمون t یک نمونه‌ای استفاده شده است. میانگین نمراتی که به سؤالات ۵ گزینه‌ای این فرضیه داده شده مطابق جدول ۴ است.

جدول ۴- تأثیر میزان مهاجرین در حاشیه‌نشینان بر وقوع جرائم اجتماعی

متغیر مورد بررسی	تعداد پاسخگویان	میانگین	انحراف استاندارد	انحراف استاندارد میانگین
مهاجرین	۷۱	۴/۱۵۹	۰/۰۰۱	۰/۱۱۸

در جدول ۴ آمار توصیفی مقدار آماره t و درجه آزادی این آزمون ($n-1$) و سطح معناداری و میانگین انحرافات و یک فاصله اطمینان ۹۵٪ برای میانگین انحرافات آمده است.
جدول آزمون t

متغیر مورد بررسی	مقدار آماره t	درجه آزادی	سطح معناداری
مهاجرین	۹/۷۵۸	۷۰	۰/۰۰۰

با توجه به سطح معناداری ۰/۰۰۰ مقایسه آن با مقدار خطای مجاز ۰/۰۵ با اطمینان ۹۵٪ فرض H_0 رد می‌شود. به عبارت دیگر میزان مهاجرین حاشیه‌نشینان در وقوع جرائم اجتماعی تأثیر بسزایی دارند.

«فرضیه ۵- میزان جمعیت کولی‌ها بر وقوع جرائم اجتماعی تأثیر دارد.»
برای بررسی این فرضیه از آزمون t یک نمونه‌ای استفاده شده است. میانگین نمراتی که به سؤالات ۵ گزینه‌ای این فرضیه داده شده مطابق جدول ۵ است.

جدول ۵- تأثیر میزان جمعیت کولی‌ها بر وقوع جرائم اجتماعی

متغیر مورد بررسی	تعداد پاسخگویان	میانگین	انحراف استاندارد	انحراف استاندارد میانگین
جمعیت کولی‌ها	۷۱	۴/۲۷	۱/۰۳۵	۰/۱۲۳

در جدول ۵ آمار توصیفی مقدار آماره t و درجه آزادی این آزمون $(n-1)$ و سطح معناداری و میانگین انحرافات و یک فاصله اطمینان ۹۵٪ برای میانگین انحرافات آمده است.

جدول آزمون t

متغیر مورد بررسی	مقدار آماره t	درجه آزادی	سطح معناداری
جمعیت کولی‌ها	۱۰/۳۶	۷۰	۰/۰۰۰

با توجه به سطح معناداری ۰/۰۰۰ و مقایسه آن با مقدار خطای مجاز ۰/۰۵ با اطمینان ۹۵٪ فرض H_0 رد می‌شود. به عبارت دیگر میزان جمعیت کولی‌ها در وقوع جرائم اجتماعی تأثیر بسزایی دارند.

«فرضیه ۶- میزان فقر فرهنگی بر وقوع جرائم اجتماعی تأثیر دارد.»
برای بررسی این فرضیه از آزمون t یک نمونه‌ای استفاده شده است. میانگین نمراتی که به سؤالات ۵ گزینه‌ای این فرضیه داده شده مطابق جدول ۶ است.

جدول ۶- تأثیر میزان فقر فرهنگی بر وقوع جرائم اجتماعی

متغیر مورد بررسی	تعداد پاسخگویان	میانگین	انحراف استاندارد	انحراف استاندارد میانگین
میزان فقر فرهنگی	۷۱	۴/۳۸۱	۱/۰۶۷	۰/۱۲۷

در جدول ۶ آمار توصیفی مقدار آماره t و درجه آزادی این آزمون $(n-1)$ و سطح معناداری و میانگین انحرافات و یک فاصله اطمینان ۹۵٪ برای میانگین انحرافات آمده است.

جدول آزمون t

متغیر مورد بررسی	مقدار آماره t	درجه آزادی	سطح معناداری
میزان فقر فرهنگی	۹/۱۴۳	۷۰	۰/۰۰۰

با توجه به سطح معناداری ۰/۰۰۰ و مقایسه آن با مقدار خطای مجاز ۰/۰۵ با اطمینان ۹۵٪ فرض H_0 رد می‌شود. به عبارت دیگر میزان میزان فقر فرهنگی در وقوع جرائم اجتماعی تأثیر بسزایی دارد.

«فرضیه ۷- میزان توزیع ناعادلانه اعتبارات بر امکانات و وقوع جرائم اجتماعی تأثیر دارد.» برای بررسی این فرضیه از آزمون t یک نمونه‌ای استفاده شده است. میانگین نمراتی که به سؤالات ۵ گزینه‌ای این فرضیه داده شده مطابق جدول ۷ است.

جدول ۷- تأثیر میزان توزیع ناعادلانه اعتبارات بر امکانات و وقوع جرائم اجتماعی

متغیر مورد بررسی	تعداد پاسخگویان	میانگین	انحراف استاندارد	انحراف استاندارد میانگین
توزیع ناعادلانه	۷۱	۴/۱۹۷	۴/۷۴۴	۰/۰۸۸

در جدول ۷ آمار توصیفی مقدار آماره t و درجه آزادی این آزمون $(n-1)$ و سطح معناداری و میانگین انحرافات و یک فاصله اطمینان ۹۵٪ برای میانگین انحرافات آمده است.

جدول آزمون t

متغیر مورد بررسی	مقدار آماره t	درجه آزادی	سطح معناداری
توزیع ناعادلانه	۱۳/۵۵	۷۰	۰/۰۰۰

با توجه به سطح معناداری ۰/۰۰۰ و مقایسه آن با مقدار خطای مجاز ۰/۰۵ با اطمینان ۹۵٪ فرض H_0 رد می‌شود. به عبارت دیگر میزان میزان توزیع ناعادلانه اعتبارات و امکانات در وقوع جرائم اجتماعی تأثیر بسزایی دارد.

«فرضیه ۸- میزان تجمع خلافکاران بر وقوع جرائم اجتماعی تأثیر دارد.»
 برای بررسی این فرضیه از آزمون t یک نمونه‌ای استفاده شده است میانگین نمراتی که به سوالات ۵ گزینه‌ای این فرضیه داده شده مطابق جدول ۸ است.

جدول ۸- تأثیر میزان تجمع خلافکاران بر وقوع جرائم اجتماعی

متغیر مورد بررسی	تعداد پاسخگویان	میانگین	انحراف استاندارد	انحراف استاندارد میانگین
تجمع خلافکاران	۷۱	۴/۶۰	۰/۴۰۳	۰/۰۴۸

در جدول ۸ آمار توصیفی مقدار آماره t و درجه آزادی این آزمون $(n-1)$ و سطح معناداری و میانگین انحرافات و یک فاصله اطمینان ۹۵٪ برای میانگین انحرافات آمده است.

جدول آزمون t

متغیر مورد بررسی	مقدار آماره t	درجه آزادی	سطح معناداری
تجمع خلافکاران	۲۳/۵۲	۷۰	۰/۰۰۰

با توجه به سطح معناداری ۰/۰۰۰ مقایسه آن با مقدار خطای مجاز ۰/۰۵ با اطمینان ۹۵٪ فرض H_0 رد می‌شود. به عبارت دیگر میزان تجمع خلافکاران در وقوع جرائم اجتماعی تأثیر بسزایی دارد.

«فرضیه ۹- حاشیه نشینی بر وقوع جرائم اجتماعی تأثیر دارد.»
 برای بررسی این فرضیه از آزمون t یک نمونه‌ای استفاده شده است. میانگین نمراتی که به سوالات ۵ گزینه‌ای این فرضیه داده شده مطابق جدول زیر است.

جدول ۹- تأثیر حاشیه نشینی بر وقوع جرائم اجتماعی

متغیر مورد بررسی	تعداد پاسخگویان	میانگین	انحراف استاندارد	انحراف استاندارد میانگین
حاشیه نشینی	۷۱	۴/۳۲۰	۰/۴۷۳	۰/۰۵۶

در جدول ۹ آمار توصیفی مقدار آماره t و درجه آزادی این آزمون $(n-1)$ و سطح معناداری و میانگین انحرافات و یک فاصله اطمینان ۹۵٪ برای میانگین انحرافات آمده است.

جدول آزمون t

متغیر مورد بررسی	مقدار آماره t	درجه آزادی	سطح معناداری
حاشیه نشینی	۲۳/۵۴۵	۷۰	۰/۰۰۰

با توجه به سطح معناداری ۰/۰۰۰ و مقایسه آن با مقدار خطای مجاز ۰/۰۵ با اطمینان ۹۵٪ فرض H_0 رد می‌شود. به عبارت دیگر پدیده حاشیه‌نشینی در وقوع جرائم اجتماعی تأثیر بسزایی دارد.

بحث و نتیجه‌گیری

با توجه به تحلیل و توصیف فرضیه‌ها، تمام ۹ فرضیه مطروحه، به اثبات می‌رسد، به عبارت دیگر میزان درآمد، بیکاری، فقر، مهاجرت، جمعیت کولی‌ها، فقر فرهنگی، توزیع ناعادلانه اعتبارات بر امکانات، تجمع خلافکاران، حاشیه‌نشینی - بر وقوع جرائم اجتماعی تأثیر داشته که خود بستر تهدیدکننده، فرهنگی و امنیتی شهری کرمانشاه را فراهم نموده است. ظهور قاچاق کالا و سلاح و مهمات، مواد مخدر، مشروبات الکلی، فساد و فحشا و همچنین مشاغل کاذب از جمله نمونه‌های معلول و مشهود، در این استان محسوب می‌شود.

پیشنهادات:

- ۱- استانداری کرمانشاه و فرمانداری کرمانشاه در تعیین اولویت‌های کاری سالیانه خود که در بر گیرنده هدایت بودجه‌های فرهنگی، اجتماعی، اقتصادی و... محرومیت‌زدایی می‌باشد، کاهش ضریب احساس محرومیت در میان حاشیه‌نشینان را لحاظ نماید.
- ۲- استانداری کرمانشاه و فرمانداری کرمانشاه با توجه به طرح شناسنامه مناطق بحران‌خیز اجتماعی، از محل بودجه‌های امنیتی و در تعیین اولویت‌های امنیتی به موقع سهم نهادهای امنیتی و انتظامی را اختصاص تا در سه شرایط زمانی قبل از بحران، حین بحران و بعد از بحران متناسب با وضعیت‌ها اقدامات شناسایی، کنترل و پیش‌بینی را انجام دهند.
- ۳- نگرش مسئولان اجرایی و سیاسی به مناطق حاشیه‌نشین به عنوان یکی از اولویت‌های ساماندهی با محوریت رفع محرومیت‌ها و فرهنگ فقر حاکم بر آن.
- ۴- افزایش امکانات بهداشتی، آموزشی و توسعه اقتصادی در روستاها و شهرهای کوچک با ترویج فعالیت‌های کشاورزی، دامداری، صنایع دستی و ایجاد محیط‌های اشتغال‌زا برای کاهش و از بین بردن انگیزه‌های مهاجرت.
- ۵- جلوگیری از گسترش ساخت و سازهای غیر مجاز در مناطق حاشیه‌ای شهر.

۶ افزایش زمینه‌های مشارکت سیاسی و اجتماعی با برنامه‌های اعتمادسازی مسئولان اجرایی و سیاسی.

۷ تقویت اقدامات کنترل انتظامی و امنیتی جمعیت در مناطق حاشیه‌نشین به همراه انعکاس به موقع برآوردهای ویژه از بسترهای نارضایتی و اعتراضات به مقامات تصمیم‌گیرنده اجرایی و سیاسی.

کتابنامه

جعفری لنگرودی، محمدجعفر (۱۳۷۲). *ترمینولوژی حقوق*، تهران: گنج دانش.
رفیع‌پور، علی (۱۳۷۶). *توسعه و تضاد*، تهران: دانشگاه شهید بهشتی.
صدیق سروسستانی، رحمت‌اله (۱۳۷۳). *جامعه‌شناسی شهری*، (جزوه چاپی و دست‌نویس) تهران: دانشگاه تهران.
مرفوک، معاونت عملیاتی (۱۳۸۶). *آمار فرماندهی انتظامی استان کرمانشاه*، کرمانشاه: مرفوک.

سایر منابع برای مطالعه بیشتر:

آقازاده، علیرضا (۱۳۸۴). *بررسی تحلیلی و کاربردی سیاست جنایی ایران در قبال کالا*، تهران: بازرگانی.
ازکیا، مصطفی (۱۳۸۰). *جامعه‌شناسی توسعه*، تهران: کلمه.
اشرف، احمد (۱۳۵۴). *گزرفقاری*، مجموعه گفتارهای درسی آموزشگاه عالی خدمات اجتماعی، تهران: دانش.

لیاسی، محمدحسین (۱۳۸۵). *مدیریت عملیات روانی*، تهران: دانشگاه علوم انتظامی، دافوس ناجا.
بهروان، حسین (۱۳۷۲). *درآمدی بر جامعه (با تأکید بر نظریه‌های کارکردگرایی، ستیز و کنش متقابل نمادی*، مشهد: آستان قدس رضوی.
پیمانی، ضیاءالدین (۱۳۸۰). *حقوق کیفری اختصاصی*، (جلد ۳). جرائم علیه امنیت و آسایش عمومی. تهران: نشر میزان.

توسلی، غلامعباس (۱۳۸۱). *جامعه‌شناسی شهری*، تهران: پیام نور.
درویشی، علیرضا (۱۳۸۶). *خلاصه مباحث اساسی کارشناسی ارشد حقوق گرایش جزا و جرم‌شناسی*، تهران: بهنامی.

ربانی، رسول (۱۳۸۱). *جامعه‌شناسی شهری*، اصفهان: سمت.
رمضان‌زاده، هوشنگ (۱۳۷۴). *حاشیه‌نشینی خرم‌آباد*، استاد راهنما پیران، پرویز؛ پایان‌نامه کارشناسی ارشد؛ تهران: دانشگاه علامه طباطبائی.

شکویی، حسین (۱۳۸۰). *دیدگاه‌های نو در جغرافیای شهری*، تهران: سمت.

عبدالهی، محمد (۱۳۶۵). نظریه‌های جامعه‌شناسی (جزوه درسی دانشکده علوم اجتماعی). تهران: دانشگاه علامه طباطبایی.

عقلمند، محمد (۱۳۸۰). سلاح و مهمات. تهران: ارتش جمهوری اسلامی ایران.

قائم، علی (۱۳۶۶). آسیب‌ها و عوارض اجتماعی. تهران: شفق.

کاستلر، فرانسیس (۱۳۶۸). شهرنشینی در خاورمیانه. ترجمه پرویز پیران، و عبدالعلی رضایی. تهران: نشر نی.

کیبیری، ابوالحسن (۱۳۸۰). حاشیه‌نشینی قزوین. استاد راهنما: الیاسی، محمدحسین؛ پایان‌نامه کارشناسی

ارشد؛ تهران؛ دانشگاه امام حسین (ع).

محسنی تبریزی، علیرضا (۱۳۷۰). علوم اجتماعی، تهران: دانشگاه تهران.

مسعودی‌فر، رضا (۱۳۸۷). تأثیر حاشیه‌نشینی در وقوع جرم: برگرفته از سایت:

<http://hoquouq.com/article262.html>

نصرتی پویانی، فریدون (۱۳۸۳). بررسی عوامل در قاچاق کالا. پایان‌نامه کارشناسی ارشد. تهران: دافوس

آجا.

یکتایی، مجید (۱۳۵۵). تاریخ گمرک ایران. تهران: دانش.